

Breng licht · *kerstwijding 2024*

Geliefd mens,

We hopen dat er in jou iets wordt aangewakkerd door het lezen van dit boekje. Met Kerst vieren we de geboorte van een kind. Hij had het vermogen om mensen te laten zien wat het betekent om zelf verantwoordelijkheid te nemen in het vermeederen van het goede.

Het kerstverhaal doet een beroep op onze verbeeldingskracht. Stel dat ik Maria zou zijn geweest? Of een herder. Of het kind daar in die stal met een bijzondere opdracht? Ons eigen levensverhaal kunnen we met het kerstverhaal en met de tekst in dit boekje verbinden. Het zijn herkenbare verhalen van mensen die licht willen brengen.

Met Kerst komen we samen om in een gewijde sfeer weer te voelen dat eenieder het licht van liefde kan zijn. Eenieder van ons kan bijdragen om de hoop op vrede in vervulling te laten gaan. Het is meer dan ooit nodig.

Nanda Ziere en Marten van der Wal
Eerstverantwoordelijk voorgangers

Het licht van Kerstmis

Lied

Met Kerstmis klinkt de bede
van hoop op alom vrede.
Het doet de mensen dromen
van 't licht dat eens zal komen.
Het licht verdrijft het duister
en schijnt in volle luister.
Zo vieren veel culturen
het licht met vreugdevuren
of kaarsjes in de boom
als uiting van die droom.

Dat licht scheen ooit in 't duister
en bracht in alle luister
aan herders zo een tijding
van vreugde en van wijding.
De wijzen gaf 't de koers aan
en deed hen naar de plaats gaan
waar Jezus was geboren
uit wie dat licht zou gloren.

Hij gaf het godd'lijk licht
een menselijk gezicht.

Waar wij nu samenkomen
en ook van vrede dromen,
dat onmin zal verdwijnen
en 't licht weer vol zal schijnen,
kan hoop op vrede leven.
Waar wij zelf liefde geven
vervullen wij die bede
en brengen 't licht van vrede.
Zo zingen wij tezamen
van vreed' op aarde, amen.

Het jaar komt tot stilstand, langzaam vertragend of met piepende remmen. We ronden ons werk af of stoppen even met onze dagelijkse bezigheden. We maken tijd en ruimte om ons te wijden aan licht en warmte. We steken kaarsen aan, halen hout voor de kachel en hangen de glinsterende kerstversiering in de boom. We maken licht in het donker. Soms zijn situaties onverdraaglijk. Dichtbij of verder weg, in ons eigen leven of dat van anderen. Juist in deze dagen kan dat extra hard binnenkomen. We maken tijd om de balans op te maken en mensen op te zoeken van wie we houden.

Stel je voor: ergens in de buurt waar jij woont, is een kampvuur aangestoken. Als initiatief om mensen juist in deze dagen bij elkaar te brengen. Want als het donker en koud is, verlangen we allemaal naar de

warmte en het licht dat zo'n vuur kan brengen. Misschien herinner je je een moment waarop je samen met vrienden buiten bij zo'n kampvuur stond? Misschien werd er een verhaal verteld, roosterde je marshmallows of zongen jullie samen. Over zo'n moment gaat dit verhaal ...

Op een winteravond zoals deze staan er mensen buiten rondom een vuur. De vlammen laaien hoog op in de donkere lucht. Het hout knettert, de warmte verdrijft de kou van de nacht. De mensen warmen hun handen.

Er staan mannen en vrouwen, kinderen. Ze zouden elke naam kunnen dragen. Enigszins achteraf staat een man een beetje ineengedoken. Er is een klein meisje met een grote muts die steeds een beetje over haar ogen zakt. Een jonge vrouw blaast in

haar handen; ze lijkt te verdwijnen in een enorme wollen sjaal. Allemaal hebben ze hun eigen verhaal. Net zoals ieder van ons dat heeft. Misschien herken je wel iets of iemand. Misschien wel iets van jezelf. Wij hadden daar zelf kunnen staan. Boven de mensen staan de sterren aan de hemel, achter hen is het donker. Ze weten: als het vuur dooft, zal het ontzettend koud worden. Dus houden ze het vuur brandend, vertellen ze elkaar verhalen en zingen ze samen. Want dat is wat sinds mensenheugenis gebeurt rondom een vuur.

Stille nacht (nieuwe tekst)

Lied

Stil is de nacht. Schitterend zacht.
Straalt van ver sterrenpracht.
Mensen komen, mensen gaan.
Door hun vluchtig, voorbijgaand bestaan.
Ademt eeuwige kracht.
Wonderlijk stil is de nacht.

Stil is de nacht. Iedereen wacht.
Op het licht, op de kracht
die verdrijft de duisternis
en die groeien doet al wat er is,
die verzoent en verzacht.
Wonderlijk stil is de nacht.

Kijk om je heen. Mensen bijeen
zingen zacht: *Stille nacht*.
Wat onzegbaar is, wat je niet ziet,
houdt zich schuil in dit goddelijk lied.
Volg de stem van je hart.
Zing door het nachtelijk zwart.

Kerstverhaal (1)

“Oma, oma!” De muts van het kleine meisje zakt bijna over haar ogen. Ze trekt aan haar oma’s mouw en vraagt: “Wil jij nu nog eens dat verhaal vertellen over de ezel en de baby en de herders en de ster?” De vrouw glimlacht en kijkt om zich heen. De mensen knikken haar bemoedigend toe en dan begint ze te vertellen.

“Heel lang geleden, in een land hier ver vandaan, waren een man en een vrouw samen onderweg naar de plek waar zij geboren waren. Ze waren niet de enigen. Met paard en wagen, met ossenkarren, op kamelen, op ezeltjes of gewoon lopend, waren duizenden mensen onderweg naar hun geboorteplaats. Jozef en Maria reisden met een ezeltje, want Maria kon elk moment een baby krijgen.”¹

Verstilling

De mensen bij het vuur luisteren naar het begin van dit bekende verhaal, dat de vrouw aan haar kleindochter vertelt. Daarna zijn ze stil. Het enige wat je op de achtergrond kunt horen is af en toe het geblaat van wat schapen ergens in de verte en het knetteren van het vuur dichtbij. De jonge vrouw, ingepakt in een grote sjaal, kijkt naar de mensen om haar heen en begint zachtjes te praten.

“Ik denk de laatste weken veel na over verstilling. Ik zoek daarnaar, maar: wat zal ik dan vinden? Of: wat wil ik graag vinden? En waar? Hoe druk ben ik elke dag, en waarmee? En wat voel ik, als het me lukt om stil te zijn? Deze vragen alleen al, plus mijn zoektocht naar de antwoorden; het geeft zo’n drukte in mijn hoofd! Juist rond de kerstdagen verlang ik naar verstilling.

Maar ik wil ook een kerstboom halen – een beetje op tijd, liefst met kluit en niet te duur – en lekker eten maken. En ik wil mijn tijd verdelen over vrienden en familie. Deze wensen zorgen ervoor dat ik alsmaar vooruitdenk over hoe ik dat straks allemaal ga doen. Ik verlang naar rust en verstillling, maar heel hard proberen om rust te creëren lijkt juist niet te werken.

Ook nu: ik praat zo veel ... Om de stilte in mezelf op te zoeken, haal ik het beeld voor me van een moeder die haar pasgeboren kind voedt in de nacht. De hele wereld slaapt, er zijn geen prikkels van buitenaf. De moeder pakt haar kind op bij het eerste geluidje. Ze schuift het gordijn opzij en het schijnsel van de maan brengt net genoeg licht. Het is zo puur. Op zo'n moment is het leven betekenis, je hoeft er niets voor te doen.

Om zelf tot verstilling te komen helpt het me om even te 'schuilen' in een dergelijk beeld. Om even de boel de boel te laten. Om ademruimte te maken.”

Even

Lied

Even in de luwte schuilen,
even dicht bij mijn gevoel,
even zwijgend ademen,
even drijven zonder doel.

Even voelen, even ruiken,
even kijken wat er licht.
Even horen wat er doorklinkt,
even zijn in wat er is.

Even afstand van 'van alles',
even ruimte, even lucht.
Even dicht bij het wonder,
even stilte, even rust.

Even aandacht voor m'n menszijn,
even nu, op deze plek.
Even stilstaan bij de afspraak
die ik met het leven heb.

Dan neemt een oudere man het woord.

“Je beschrijft het mooi. Het is belangrijk om aandacht te geven aan wat jou helpt om juist in deze dagen tot verstillings te komen. Met een baby in de nacht gaat dat haast vanzelf, ik moet er bewust moeite voor doen. Stilte alleen is voor mij niet genoeg om tot verstillings te komen, maar geeft me wel de ruimte die nodig is om verbinding te maken met het diepste gevoel in mezelf. Ik noem dat vaak mijn ziel. Zeker richting het einde van het jaar heb ik daar behoefte aan. En omdat ik me er dan ook extra in oefen om die verbinding te maken, ervaar ik vaker momenten van verstillings. Belangrijk daarbij is voor mij de verbinding met het overstijgende, of het goddelijke. Wat me trouwens ook helpt is staren in het vuur, rustig naar de vlammen kijken zoals we nu ook doen met elkaar. Een prachtig moment om dit gedicht aan jullie voor te lezen.”

Heilzame stilte

Gedicht / lied

O God, dat in mij stilte zij.
'k Verlang naar stilheid diep in mij.
Als daar het leven woelt en raast,
ik mij verward voel en gehaast,
dan is 't verlangen mij nabij
naar stilte, stilte diep in mij.

Wanneer die onrust in mij woedt,
verdwijnt uit mij de liefdegloed.
Geef me de prilheid van een kind,
opdat ik stil mezelf hervind.
Dan voel ik weer de liefdegloed,
waarvoor verwarring wijken moet.

En daalt in mij de stilte neer,
dan voel 'k mijn oergrond meer en meer.
Zo vind ik vrede diep in mij
en komt er nieuwe geestkracht vrij.
Ja, zo ervaar ik keer op keer
de weldaad van de stilte weer.

Kerstverhaal (2)

Het wordt later. De mensen zijn ongemerkt wat dichter naast elkaar gaan staan. Enkele mensen gooien nieuw hout op het vuur. Het zorgt voor hoge vlammen.

“Oma ...” Het kleine meisje kijkt omhoog. “En toen werd de baby geboren, toch?” “Ja”, zegt de vrouw, “toen werd er een heel bijzonder kind geboren. Jozef en Maria waren allebei doodmoe, maar heel gelukkig. En toen Maria na een poos in slaap viel, ging Jozef naar buiten om water uit de put te halen. Hij keek omhoog naar de hemel, waaraan duizenden sterren stonden. Recht boven de stal stond de mooiste van allemaal. Een grote, heldere ster. En ineens wist Jozef het zeker: er was iets heel bijzonders gebeurd die nacht.”¹

De ster van Bethlehem

Lied

Stralend in het duister vertelde eens van Hem,
lichtend en vol luister, de ster van Bethlehem.
En wijze mannen kwamen, zij brachten
God de eer,
bogen zich toen voor het kindje neer.

Want in dat kindje, zo teer en zo klein,
voor alle mensen Gods liefde verscheen.
In Hem toch vond die liefde een woning
weer op aard';
een woning weer op aard'.

De vrouw pakt de hand van haar kleindochter. “En nog altijd is dat eeuwenoude verhaal van betekenis en wordt het elk jaar over de hele wereld verteld. Want ook in deze tijd is en blijft het zo belangrijk dat het licht opnieuw wordt geboren. Zo veel mensen richten zich op deze avond op de liefde en wensen vrede. Dat moet wel wat goeds brengen, toch?”

“Ja, daar geloof ik ook in”, zegt een jonge man. Hij stapt naar voren en deelt zo uit zijn hoofd, vol passie:

Er moeten mensen zijn

Gedicht

... er moeten mensen zijn
die zonnen aansteken,
voordat de wereld verregent.
Mensen die zomervliegers oplaten
als het ijzig wintert
en die confetti strooien
tussen de sneeuwvlokken.
Die mensen moeten er zijn.

Er moeten mensen zijn
die op de puinhopen
mondharmonica spelen.
Er moeten mensen zijn
die op hun stoelen gaan staan
om sterren op te hangen
in de mist.

Die lente maken
van gevallen bladeren
en van gevallen schaduw
licht.

Weet je,
er moeten mensen zijn
die roepen van de daken
dat er liefde is
en wonder
als al die anderen schreeuwen:
'Alles heeft geen zin!'
Dan blijven zij roepen:
'Nee, de wereld gaat niet onder!'
En zij zien in ieder einde
weer een nieuw begin.²

Verbondenheid

De vrouw die al die tijd alleen achteraan stond, loopt naar voren en zoekt een plek dicht bij het vuur. Ze haalt diep adem en begint.

“Waar jij mee eindigt – in ieder einde weer een nieuw begin zien – daarvoor heb ik het nodig om ten diepste te voelen dat het licht steeds opnieuw geboren kan worden. Want wie van jullie nam er ook afscheid van mensen, van dromen, van gezondheid of van mogelijkheden die eerst zo vanzelfsprekend leken? Ik wel, en het maakte dat ik me alleen voelde. Ik zocht zo naar een nieuw begin in het einde. Naar vonkjes van licht in mijn donker. Eerst wachtte ik tot er mensen naar mij zouden komen. Maar op een gegeven moment dacht ik: ik kan ook zelf die verbinding opzoeken. Daarover gaat ook het verhaal van de soepsteen. Kennen jullie dat verhaal?”

De mensen om het vuur schudden hun hoofden.

“Mijn opa had zo’n steen en heeft me het verhaal heel vaak verteld. Op een dag liep hij in een wijk waar veel armoede en eenzaamheid was. Hij had een lange reis achter de rug en was hongerig. Als hij door de ramen keek, zag hij bijna iedereen alleen voor de televisie zitten. In een huis waar twee mannen bij elkaar aan tafel zaten, belde hij aan. "Ik zou graag soep willen koken", zei hij, "hebben jullie een grote pan voor me?" Verbaasd vroegen de mannen waar hij soep van wilde maken, want hij had niets bij zich. Toen haalde mijn opa een mooie steen uit zijn zak en zei: "Dit is een heel bijzondere steen. Een soepsteen." De mannen geloofden niet direct wat hij zei, maar ze hadden wel een grote pan en

water, dus ach, waarom niet. Nieuwsgierig zagen ze hoe mijn opa de steen voorzichtig in de pan legde. Toen het water kookte, zei hij: "Nu zou er eigenlijk een beetje zout bij moeten." De man, die in het huis woonde, stond op en haalde wat zout. "Ik heb ook nog een laurierblaadje", zei hij. "Goed", zei mijn opa. "En een stukje vlees zou de soep nog lekkerder maken." De andere man zei: "Ik heb thuis nog wel wat vlees liggen." Hij haalde het vlees op en nam ook een paar worteltjes mee. Op straat kwam hij de buurvrouw tegen, die prei in haar tuin had staan. En zij kende een man verderop in de straat, die altijd blikjes bonen in huis had. En die man vroeg een studente aan de overkant of zij ook nog iets in de kast had staan. En zo bracht iedereen in de straat iets voor de soep.

Even later hing er een heerlijke geur in de kamer. De tafel werd gedekt, stoelen werden aangeschoven. "De soep is klaar", zei mijn opa en hij schepte de borden vol. Het was gezellig druk in de kamer, overal klonk gepraat en gelach. En met elkaar aten ze de hele pan leeg. Alleen de soepsteen lag er nog in. Mijn opa stond op en wilde vertrekken. "Je vergeet je soepsteen!" riep de studente. "Die mogen jullie houden", zei hij, "daarmee kunnen jullie nog heel vaak soep koken, als je 't maar zo doet zoals we het nu hebben gedaan." En mijn opa vertrok. Buiten de stad gekomen, zocht hij een mooie ronde steen die hij in zijn zak stopte."

Kerstverhaal (3)

De vrouw kijkt even de kring van mensen rond. Ze loopt naar de stapel hout, pakt zo veel blokken als ze dragen kan en gooit deze op het vuur. Als ze terugloopt, staan enkele mensen haar met open armen op te wachten.

Reflection

Lied

Whenever one gives what others need
and each then complements the other,
then God's creation finds fulfilment
revealed in glory here among us.

Each speaks in their own voice and way
to the highest in the other every day,
then it will not be left to tranquil dreams,
but peace will truly be within reach.

Het is drukker geworden bij het vuur.
De groep die eerst verspreid stond, heeft
gaandeweg een kring gevormd. Er zijn ook
nieuwe mensen afgekomen op de warmte en
het licht. Iedereen schikt een beetje in, zodat
alle mensen in de kring passen. Het kleine
meisje trekt haar muts tot ver over haar oren
en slaat haar armen om haar oma's middel.

“Oma, nu komen de herders, toch?” vraagt
ze. “Ja”, antwoordt haar oma. “Nu is het tijd
voor kraambezoek.”

En ze vertelt:

“In die nacht dat de ster aan de hemel
stond, zaten er herders rond het vuur.
Af en toe hoorde je een van de schapen
blaten, maar verder was het stil. Opeens
stond er een engel naast de kudde.

De herders schrokken. Maar de engel zei: ‘Jullie hoeven niet bang te zijn. Ik kom iets moois vertellen. Er is vannacht een kindje geboren. Dat lijkt misschien niet zo bijzonder, maar dít kind komt vrede brengen. Als hij ouder is, zal hij de mensen helpen. Hij zal hun leren wat echte vriendschap en liefde is.’ Toen vertrokken de herders naar Bethlehem. Daar vonden ze Jozef en Maria en de baby die in een kribbe lag.”¹

Hoop

Een jonge man met stevige laarzen aan en naast zich een grote rugzak neemt een slok water uit zijn fles en schraapt zijn keel. Eerst nog een slok, en dan begint hij.

“Ik zag laatst 10.000 paar kinderschoenen,

naast elkaar staan op een groot plein in mijn stad.³ Zie je het voor je? Elk paar stond voor een kind dat in de oorlog in Gaza is overleden. Hun namen klonken op dat plein, stuk voor stuk: Aziz, Mohammed, Sofia ... Het maakte me stil. Ik wil niet wegstaren. Hun ouders zagen een hoopvolle toekomst voor zich met hen. Ik vraag me soms af of er nog hoop is met zo veel leed op zo veel plekken in de wereld. Ik wil er zo graag op vertrouwen dat het goed komt. Daar en ook hier dichtbij als mensen elkaar niet meer begrijpen.

Soms zou ik mijn ideaal, om te willen werken aan een mooiere wereld, bijna opgeven. En dan gebeurt er iets heel eenvoudigs wat mij zomaar weer een andere kant laat zien. Iemand bij de kassa zegt tegen mij: ‘Wilt u misschien eerst? Want u heeft maar een

paar boodschappen en ik een volle kar.⁷⁴ Een klein gebaar, maar het voelt op zo'n moment groot en hoopvol voor mij. Eén mens maakt voor mij het verschil. Gewoon, tijdens een alledaagse bezigheid als boodschappen doen. Het doet een appel op mijn eigen instelling: hoe verbonden ben ik met mijn medemens en mijn omgeving? Zonder vertrouwen blijf ik aan de grond genageld staan. En zonder geloof geen acties. Ik wil geloven dat de wereld mooier, rechtvaardiger, vrediger en menswaardiger kan zijn. En dat ik daar op mijn manier aan kan bijdragen.”⁷⁵

De jongen valt stil. Een man met grijze krullen en blozende wangen gaat naast hem staan en zegt:

“Laten we met ons leven een ode brengen aan de zachte krachten in onze wereld: de

bruggenbouwers, de lichtbrengers, de buitengewone en prachtige zielen die in stilte verbindingen weven van menselijkheid in deze vaak wrede wereld. De onbaatzuchtige en onbezongen helden die fors tegenkracht bieden in een wereld die vooral met zichzelf in oorlog is. Zij zijn de zachte fluisteraars van hoop en vrede. Zoek hen op de duisterste plekken op deze aardbol. Steek jouw kaars aan met hun vuur. Breng licht in een donkere en wanhopige wereld. Hoe moeilijk het soms ook is, wees moedig en zoek de verloren held in je ziel.”

Alle mensen zijn stil. Een meisje pakt haar gitaar uit de koffer en begint zachtjes te zingen:

Hout voor op het vuur

Nederlandse vertaling van Holt veur op 't vuur

Lied

Toen je klein was, dacht je er nooit bij na.
Als het koud was buiten, was 't binnen warm.
Maar nou moet je 't zelf doen, het blijft
stervenskoud
als je binnenblijft zonder te stoken.

Als je het niet droog naast de deur hebt liggen
moet je 't bos in, soms diep 't bos in.
Voor hout voor op 't vuur,
voor hout voor op 't vuur.

Vloerverwarming of cv
daar gaat 't niet om,
dat bedoel ik niet nee.
Liefde, de liefde, daar komt 't op aan.
Als dat vuurtje altijd maar branden blijft.

Als je het niet droog naast de deur hebt liggen
moet je 't bos in, soms diep 't bos in.
Voor hout voor op 't vuur,
voor hout voor op 't vuur.

Want de vlam mag niet uitgaan.
Smeulen mag best,
als 't maar aan blijft.
als 't vuur maar aan blijft.
Dus op zoek naar hout,
want anders wordt 't koud.

Op zoek naar hout,
want anders wordt het koud.

Verlangen

De man met de grijze krullen gooit met zichtbaar plezier een groot blok hout op de vlammen. Terwijl hij zijn handen afklopt, begint hij opnieuw te vertellen.

“Wie verlangt er in de donkere, koude winter nu niet naar licht en warmte? Gelukkig neemt op het noordelijk halfrond weer langzaam maar zeker de zon in kracht toe. Daarom wordt hier rond deze tijd al eeuwen het feest van de winterzonnepunt gevierd. Het is volgens de Romeinen de 'geboortedag van de onoverwinnelijke zon', de overwinning van het licht op de duisternis. De dagen zullen vanaf nu – langzaam, maar zeker – weer langer en lichter worden. Het is niet voor niets dat de geboorte van Jezus juist nu wordt gevierd. Het verhaal van kerst herinnert ons aan het eeuwenoude verlangen dat het licht ook in ons geboren kan

worden. Het gaat over het besef dat jij zelf brenger van het licht kunt zijn. En dat we zo, ieder op onze eigen manier, een positieve bijdrage leveren in deze wereld. Dat is zo'n hoopvolle gedachte. Ik wil dit aan jullie meegeven. Want mij heeft dit gedicht altijd hoop gegeven. Hoe donker het ook was in mijn leven.”

De man pakt een briefje uit de binnenzak van zijn jas en leest:

Gedicht

Te midden van haat vond ik in mezelf
een onoverwinnelijke liefde.
Te midden van tranen ontdekte ik in mezelf
een onoverwinnelijke glimlach.
Midden in de chaos vond ik in mezelf
een onoverwinnelijke kalmte.
Ik realiseerde me, door alles heen,
dat ik midden in de winter in mezelf
een onoverwinnelijke zomer vond.
En dat maakt me gelukkig.
Want het betekent dat hoe hard de wereld ook
tegen me aan duwt,
er in mezelf iets sterkers is, iets beters,
dat terugduwt.⁶

Love shine a light

Lied

Love shine a light in every corner of my heart
Let the love light carry, let the love light carry
Light up the magic in every little part
Let our love shine a light in every corner of our hearts

Love shine a light in every corner of my dreams
Let the love light carry, let the love light carry
Like the mighty river, flowing from the stream
Let our love shine a light in every corner of my dreams

And we're all gonna shine a light together
All shine a light to light the way
Brothers and sisters, in every little part
Let our love shine a light in every corner of our hearts

Breng licht

De man heeft nu een grote glimlach op zijn gezicht.

“Vanavond hier bij het vuur klinkt het verhaal van licht, liefde en hoop. We beseffen dat het licht altijd weer in ons geboren kan worden. Laten we samen het vuur van liefde brandend houden. Als het donker wordt, op welke manier dan ook, maak zélf licht. Zelfs het kleinste vlammetje verlicht een donkere kamer. Maak licht in woorden, daden, gebaren. Denk niet: dat hoef ik niet. Of: dat kan ik niet. Want jij kunt dat wel.”⁷

Het is al laat. Het is een bijzondere avond geworden, zo samen rond het vuur met zo veel mensen verbonden. De mensen hebben een lach op hun gezicht. Het meisje met de muts kan haar ogen nauwelijks meer openhouden. Het wordt echt tijd om naar huis te

gaan. Iemand begint het lied te zingen dat overal ter wereld in deze dagen klinkt. De anderen zingen met hem mee. Het is het lied dat hen en ons vandaag verbindt: *Ere zij God*. En terwijl ze het zingen, voelen ze het belang van die wezenlijke verbinding met alle mensen die willen werken aan vrede, met alle mensen die samen licht willen brengen.

Ere zij God

Lied

Ere zij God in den hoge
Vrede op aarde.
In de mensen een welbehagen.
Amen!

Verwijzingen

- ¹ Vrij naar *Het Kerstverhaal* van Marianne Busser en Ron Schröder (2008, Uniboek | Het Spectrum).
- ² *Er moeten mensen zijn*, Toon Hermans, ingekorte versie.
- ³ Actie van de organisatie Plant een olijfboom op 13 januari 2024 in Amsterdam.
- ⁴ Vrij naar weekbrief nr. 19, 27 mei 2024.
- ⁵ Inge Bos in De Stroom (zomer 2023).
- ⁶ Albert Camus, *Retour à Tipasa* (1952) in *L'Été* (Les Essais LXVIII), Les Éditions Gallimard, 1954.
- ⁷ Vrij naar een LinkedIn-post van Elise Kant op 22 mei 2024.

Verantwoording liederen

- *Het licht van Kerstmis* - In 2023 speciaal voor kerst geschreven en gepubliceerd in De Stroom nr. 4. Tekst: Reinout Diehle. Muziek: Bas Westerhof. Tekst en bladmuziek zijn te vinden op apgen.nl/kerstwijding
- *Stille Nacht* – De nieuwe tekst is geschreven door Cees Rutgers. Hij won hiermee in 2018 een wedstrijd van KRO/NCRV.
- *Even* - Jeugdkoor, lied 20.
- *Heilzame stilte* – Gemengd koor, lied 15. In de kerstwijding wordt dit lied uitgesproken als gedicht.
- *De ster van Bethlehem* – Kinderkoor, lied 3.
- *Reflection* - Engelse vertaling van het lied *Overweging*. Gemengd koor, lied 61.
- *Hout voor op het vuur* – Nederlandse vertaling van het lied *Holt veur op 't vuur* van Daniël Lohues. Van het album *Hout moet* (2011).
- *Love shine a light* - Jeugdkoor, deel 2, lied 22.
- *Ere zij God* – zie de online muziekbibliotheek op apgen.nl

Extra materialen en suggesties zijn te vinden op apgen.nl/kerstwijding

Colofon

Samenstellers/schrijvers: Emmy Bregman, Reinier Demeijer, Naomi van Dijk-Ziere, Michel Post en Judith de Vries

Concept: Emmy Bregman

Ondersteuning door Theo Kiffers, Michel Post, Nanda Ziere en Jan Zwart

Muziekredactie: Mariëlle Doorenspleet en Bas Westerhof

Tekstredactie: Laura Kraeger

Illustraties: Merijntje Betzema (Merijntje aan de Rijn)

Vormgever: Rimme van de Coolwijk

Drukker: Tromp Print & Packaging

Uitgever: Apostolisch Genootschap, Postbus 116, 3740 AC Baarn, Nederland

Copyright: ©2024 Apostolisch Genootschap

Wil je iets uit deze uitgave gebruiken? Neem voor toestemming en de voorwaarden contact op via auteursrechten@apgen.nl.

De opname in deze uitgave van auteursrechtelijk beschermde werken van derden is, voor zover mogelijk en noodzakelijk, bij de desbetreffende uitgevers gemeld. Zij die menen rechten te kunnen doen gelden op niet aangemelde overgenomen citaten en/of fragmenten of illustraties, kunnen contact opnemen met de uitgever via auteursrechten@apgen.nl.

APOSTOLISCH
GENOOTSCHAP

plaats voor religieus-humanistische zingeving